

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. gruodžio 8 d.*

Byloje C-33/04

dėl 2004 m. sausio 29 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų
neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama W. Wils ir M. Shotter, nurodžiusi adresą
dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę, atstovaujamą M. Thill ir S. Schreiner,
padedamų advokatų A. Verheyden ir F. Bimont,

atsakovė,

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Silva de Lapuerta, P. Kūris, G. Arestis (pranešėjas) ir J. Klučka,

generalinis advokatas F. G. Jacobs,
posėdžio sekretorius H. von Holstein, kanclerio pavaduotojas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. kovo 3 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2005 m. birželio 2 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Europos Bendrijų Komisija ieškiniu prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad:

- neįvykdžiusi įsipareigojimo užtikrinti, kad nepriklausoma kvalifikuota institucija patikrintų, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemų, ir paskelbti atitikties deklaraciją už 1998 m. bei 1999 m., kaip to reikalauja 1997 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/33/EB dėl telekomunikacijų

sujungimo, siekiant užtikrinti universaliasias paslaugas ir sąveiką taikant atvirojo tinklo teikimo (ATT) principus (OL L 199, p. 32), 7 straipsnio 5 dalis, ir

- netinkamai praktiškai pritaikiusi 1998 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/10/EB dėl atvirojo tinklo teikimo (ATT) taikymo balso telefonijai ir universaliųjų telekomunikacijų paslaugų konkurencinėje aplinkoje (OL L 101, p. 24) 18 straipsnio 1 ir 2 dalis įgyvendinančias priemones, susijusias su užtikrinimu, kad nacionalinė reguliavimo institucija arba kita nuo telekomunikacijų operatoriaus nepriklausoma ir šios institucijos patvirtinta kvalifikuota institucija patikrintų, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemų, ir kasmetiniu atitikties deklaracijos paskelbimu,

Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šių direktyvų nuostatas.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

Anksčiau galioję teisės aktai

- Direktyva 97/33

Pagal Direktyvos 97/33 1 straipsnį, ja nustatoma telekomunikacijų tinklų sujungimo Bendrijoje ir pirmiausiai paslaugų sąveikos reguliavimo sistema siekiant užtikrinti

universalios paslaugos teikimą atvirų ir konkurencingų rinkų aplinkoje. Vadovaujantis šios direktyvos 2 straipsniu, „tinklų sujungimas“ – tai fizinis ar loginis telekomunikacijų tinklų, kuriuos naudoja ta pati arba skirtingos organizacijos, susiejimas tam, kad vienos organizacijos paslaugų gavėjai galėtų naudotis tarpusavio ryšiu arba ryšiu su kitos organizacijos paslaugų gavėjais, arba kitos organizacijos teikiamomis telekomunikacijų paslaugomis.

- 3 Šios direktyvos 7 straipsnyje „Tinklų sujungimo tarifų ir sąnaudų apskaitos principai“ numatoma:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 2–6 dalys būtų taikomos organizacijoms, eksploatuojančioms viešuosius telekomunikacijų tinklus ir (arba) teikiančioms viešai prieinamas telekomunikacijų paslaugas <...>, apie kurias nacionalinės reguliavimo institucijos pranešė kaip apie turinčias didelę įtaką rinkoje.

2. Tinklų sujungimo tarifai turi būti skaidrūs ir orientuoti į sąnaudas. Pareiga įrodyti, kad tarifai yra nustatyti remiantis faktinėmis sąnaudomis, įskaitant protingą investicijų grąžą, priklauso organizacijoms, sudarančioms galimybę susijungti su savo tinklu. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali paprašyti, kad organizacija pateiktų visą informaciją, pagrindžiančią tinklų sujungimo tarifus, o prireikus pareikalauja, kad tarifai būtų pakeisti. <...>

3. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad <...> būtų paskelbtas standartinis tinklų sujungimo pasiūlymas. Į standartinį tinklų sujungimo pasiūlymą

jeina sujungimo pasiūlymų aprašas, suskirstytas į dalis pagal rinkos poreikius, atitinkami reikalavimai ir sąlygos, taip pat tarifai.

Skirtingų kategorijų organizacijoms, kurios yra įgaliotos teikti tinklus ir paslaugas, gali būti nustatyti skirtingi tinklų sujungimo tarifai, reikalavimai ir sąlygos, kai skirtumus galima objektyviai pateisinti teikiamo sujungimo tipu ir (arba) atitinkamomis nacionalinės licencijos sąlygomis. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad tokie skirtumai neiškreiptų konkurencijos, svarbiausia, kad, teikdama tinklų sujungimo galimybes savo pačios, savo dukterinių įmonių ar partnerių paslaugoms, organizacija taikytų atitinkamus sujungimo tarifus, reikalavimus ir sąlygas <...>

Nacionalinė reguliavimo institucija pateisinamais atvejais gali keisti standartinį tinklų sujungimo pasiūlymą.

<...>

5. Komisija <...> parengia tinklų sujungimo sąnaudų apskaitos sistemų ir apskaitos atskyrimo rekomendacijas. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad atitinkamų organizacijų taikomos sąnaudų apskaitos sistemos tiktų šio straipsnio reikalavimams įgyvendinti ir pakankamai išsamiai būtų paremtos dokumentais, kaip nurodyta V priede.

Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad paprašius būtų galima susipažinti su sąnaudų apskaitos sistemos aprašu, kuriame nurodytos pagrindinės sąnaudų grupavimo kategorijos ir taisyklės, pagal kurias sąnaudos yra priskiriamos tinklų sujungimui. Kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, tikrina nacionalinė reguliavimo institucija arba kita kvalifikuota institucija, nepriklausoma nuo telekomunikacijų operatoriaus ir patvirtinta nacionalinės reguliavimo institucijos. Kasmet skelbiamas patvirtinimas apie tai, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos.

<...>“ (Pataisytas vertimas)

- 4 Direktyvos 97/33 V priede nurodomi kai kurių elementų, kurie gali sudaryti pirmiau minėtas apskaitos sistemas, pavyzdžiai, t. y. taikomas sąnaudų standartas, sujungimo tarifą sudarantys sąnaudų elementai, sąnaudų, ypač jungtinių ir bendrų, paskirstymo laipsnis bei apskaitos principai.
- 5 Pagal minėtos direktyvos 23 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą valstybės narės iki 1997 m. gruodžio 31 d. priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad šios direktyvos būtų laikomasi, ir apie tai nedelsdamos praneša Komisijai.
- 6 Vadovaudamasi Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalimi, 1998 m. balandžio 8 d. Komisija priėmė rekomendaciją 98/322/EB dėl sujungimo liberalizuotoje telekomunikacijų rinkoje (2 dalis – apskaitos atskyrimas ir sąnaudų apskaita) (OL L 141, p. 6).

— Direktyva 98/10

7 Pagal Direktyvos 98/10 1 straipsnį, jos tikslas – suderinti viešųjų fiksuoto telefono ryšio tinklų ir viešųjų fiksuoto telefono ryšio paslaugų atviro ir veiksmingo prieinamumo ir naudojimo atvirų ir konkurencingų rinkų aplinkoje sąlygas pagal atvirojo tinklo teikimo (ATT) principus.

8 Šios direktyvos 17 straipsnyje „Tinklų sujungimo tarifo nustatymo principai“ numatyta:

„1. Nepažeisdamos specialių 3 straipsnio nuostatų dėl tarifų priimtimumo ir 6 dalies nuostatų, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad didelę įtaką rinkoje turinčios organizacijos, teikiančios balso telefonijos paslaugas, būtų nustatomos pagal 5 straipsnį, o didelę įtaką rinkoje turinčios organizacijos – pagal šį straipsnį.

2. Naudojimosi viešuoju fiksuoto telefono tinklu ir viešojo fiksuoto telefono tinklo paslaugomis tarifas turi atitikti pagrindinius orientavimo į sąnaudas principus <...>

3. Nepažeidžiant Direktyvos 97/33/EB dėl tinklų sujungimo 7 straipsnio 3 dalies, prieigos prie viešojo fiksuoto telefono tinklo ir naudojimosi juo tarifai nepriklauso nuo paslaugos naudotojo pasirinktos naudojimo paskirties, išskyrus, jei jie prašo teikti kitokias paslaugas arba papildomą paslaugą.

4. Vadovaujantis Bendrijos teise, tarifai už leidimo prisijungti prie viešojo fiksuoto telefono tinklo ir šio tinklo paslaugų atžvilgiu papildomas paslaugas turi būti pakankamai išskaidyti, kad iš paslaugos naudotojo nebūtų reikalaujama mokėti už papildomas paslaugas, nebūtinai jo prašomos paslaugos teikimui.

5. Tarifų pakeitimai įgyvendinami tik praėjus nacionalinės reguliavimo institucijos nustatytam adekvačiam laikotarpiui nuo išankstinio viešo pranešimo.

6. Nepažeidžiant 3 straipsnio dėl priimtinių kainų, valstybė narė gali leisti savo nacionalinei reguliavimo institucijai netaikyti šio straipsnio 1, 2, 3, 4 arba 5 dalies konkrečioje geografinėje zonoje, jei nustatyta, kad viešųjų fiksuoto telefono paslaugų rinkoje yra veiksminga konkurencija.“ (Neoficialus vertimas)

9 Direktyvos 98/10 18 straipsnio „Sąnaudų apskaitos principai“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad, kai organizacijos privalo laikytis tarifų orientavimo į sąnaudas principo pagal 17 straipsnį, šių organizacijų taikomos sąnaudų apskaitos sistemos būtų tinkamos 17 straipsnio taikymui, ir kad šių sistemų laikymąsi tikrintų nuo šių organizacijų nepriklausomos kvalifikuotos institucijos. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad atitikties deklaracija būtų skelbiama kasmet.

2. Nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad paprašius būtų galima susipažinti su 1 dalyje nurodytos sąnaudų apskaitos sistemos aprašymu, nustatančiu pagrindines sąnaudų sudarymo ir balso telefonijos paslaugų teikimo sąnaudų paskirstymo taisyklių kategorijas. Komisijai pareikalavus, jos pateikia informaciją apie atitinkamų organizacijų taikomas sąnaudų apskaitos sistemas.“ (Neoficialus vertimas)

- 10 Pagal šios direktyvos 32 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą valstybės narės iki 1998 m. birželio 30 d. imasi visų priemonių, būtinų, kad jos būtų laikomasi, ir nedelsdamos apie tai informuoja Komisiją.

Naujasis komunikacijų reglamentavimas

- 11 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė keturias direktyvas dėl naujo komunikacijų reglamentavimo (toliau – NKR), t. y. Direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL L 108, 2002, p. 7), Direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 33) ir Direktyvą 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 51).

- 12 Direktyvos 2002/21 26 straipsnis ir 28 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa panaikina, be kita ko, Direktyvą 97/33 ir Direktyva 98/10 nuo 2003 m. liepos 25 dienos.

- 13 Direktyvos 2002/21 27 straipsnio pirmojoje pastraipoje kaip pereinamojo laikotarpio priemonė numatyta, kad valstybės narės palieka galioti visus įpareigojimus pagal savo nacionalinę teisę, nurodytus Direktyvos 2002/19/EB 7 straipsnyje ir Direktyvos 2002/22 16 straipsnyje, kol nacionalinė reguliavimo institucija nuspręs dėl šių įpareigojimų.
- 14 Direktyvos 2002/19 18 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje, Direktyvos 2002/21 28 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje ir Direktyvos 2002/22 38 straipsnio 1 dalies pirmojoje įtraukoje nurodoma, kad valstybės narės priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2003 m. liepos 24 d., įgyvendina šią direktyvą, ir apie tai nedelsdamos praneša Komisijai.
- 15 Pagal Direktyvos 2002/19 19 straipsnį, Direktyvos 2002/21 29 straipsnį ir Direktyvos 2002/22 39 straipsnį, šios direktyvos įsigalioja jų paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* dieną, šiuo atveju jos įsigaliojo 2002 m. balandžio 24 dieną.

— Direktyva 2002/19

- 16 Direktyvos 2002/19 7 straipsnyje „Ankstesnių įpareigojimų dėl prieigos ir sujungimo persvarstymas“ numatoma, kad:

„1. Valstybės narės išlaiko visus įmonėms, teikiančioms viešuosius ryšių tinklus ir (arba) paslaugas, taikomus įpareigojimus, susijusius su prieiga ir sujungimu, kurie galiojo prieš šios direktyvos įsigaliojimą pagal Direktyvos 97/33/EB 4, 6, 7, 8, 11, 12 ir 14 straipsnius, Direktyvos 98/10/EB 16 straipsnį ir Direktyvos 92/44/EB 7 ir

8 straipsnius tol, kol tie įpareigojimai bus persvarstyti ir pagal šio straipsnio 3 dalį bus priimtas sprendimas.

<...>

3. Valstybės narės užtikrina, kad kuo greičiau po šios direktyvos įsigaliojimo, o po to – periodiškai, nacionalinės reguliavimo institucijos atliktų rinkos analizę pagal Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 16 straipsnį ir spręstų, ar šiuos įpareigojimus palikti, keisti ar panaikinti.“

— Direktyva 2002/22

17 Šios direktyvos 16 straipsnyje „Įpareigojimų persvarstymas“ numatyta:

„1. Valstybės narės išlaiko visus įpareigojimus, susijusius su:

a) mažmeniniais viešojo telefono ryšio tinklo prieigos ir naudojimo tarifais, taikomais pagal (...) Direktyvos 98/10/EB (...) 17 straipsnį;

- b) operatoriaus pasirinkimu ar išankstiniu pasirinkimu pagal <...> Direktyvą 97/33/EB <...>;

<...>

kol nėra atliktas persvarstymas ir nėra priimtas sprendimas laikantis šio straipsnio 3 dalyje nustatytos tvarkos.

<...>

3. Valstybės narės užtikrina, kad kuo greičiau po šios direktyvos įsigaliojimo, o po to reguliariai nacionalinės reguliavimo institucijos atliktų rinkos analizę <...>, siekdamos nustatyti, ar palikti galioti, pakeisti ar atšaukti su mažmeninėmis rinkomis susijusius įpareigojimus <...>“

Nacionalinės teisės aktai

- 18 1997 m. gruodžio 22 d. Didžiojo Hercogo potvarkio, nustatančio reikalavimus telekomunikacijų fiksuotų tinklų įrengimo ir naudojimo kainų žiniaraščiui (*Mém. A 1997, p. 3308*), 16 straipsnio 4 dalyje, 1997 m. gruodžio 22 d. Didžiojo Hercogo potvarkio, nustatančio reikalavimus telekomunikacijų ir telefonijos paslaugų fiksuotų tinklų įrengimo ir naudojimo kainų žiniaraščiui (*Mém. A 1997, p. 3313*),

22 straipsnio 5 dalyje ir 1998 m. liepos 2 d. Didžiojo Hercogo potvarkio, nustatančio reikalavimus naudojimosi telefonijos paslaugomis kainų žiniaraščiui (*Mém. A 1998, p. 976*), 16 straipsnio 3 dalyje, iš dalies pakeistose 2001 m. balandžio 18 d. Didžiojo Hercogo potvarkiu (*Mém. A 2001, p. 1114*, toliau – 2001 m. balandžio 18 d. Didžiojo Hercogo potvarkis), yra identiška nuostata:

„<...> sistemų laikymąsį tikrina ir patvirtina nuo operatoriaus nepriklausoma kvalifikuota institucija. Patvirtinimas skelbiamas kasmet.“ (Neoficialus vertimas)

Ikiteisminė procedūra

- 19 Pranešusios Komisijai apie 1997 m. kovo 21 d. Telekomunikacijų įstatymą (*Mém. A, 1997., p. 761*) dėl, be kita ko, telekomunikacijų reguliavimo institucijos „Liuksemburgo telekomunikacijų tarnyba“ (*Institut Luxembourgeois des Télécommunications*, toliau – ILT), vėliau tapusios „Liuksemburgo reguliavimo tarnyba“ (*Institut Luxembourgeois de Régulation*, toliau – ILR), įsteigimo nuo 1997 m. birželio 2 d., 1998 m. sausio 23 d. ir 1998 m. liepos 10 d. laiškais Liuksemburgo valdžios institucijos pranešė apie šiuos tris 1997 m. gruodžio 22 d. ir 1998 m. liepos 2 d. Didžiojo Hercogo potvarkius. Šių valdžios institucijų teigimu, minėti potvarkiai buvo skirti, be kita ko, perkelti į nacionalinę teisę Direktyvą 97/33 ir Direktyvą 98/10.
- 20 2000 m. kovo 9 d. laišku Komisija atkreipė šių valdžios institucijų dėmesį į telekomunikacijų srityje taikomų Bendrijos teisės aktų reikalavimus ir ypač į telekomunikacijų paslaugų tarifų orientavimo į sąnaudas bei skaidrumo principus. Šiuo atžvilgiu ji, be kita ko, pareikalavo informacijos apie Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalimi ir Direktyvos 98/10 18 straipsnio 2 dalimi reikalaujamas sąnaudų apskaitos sistemas, apie Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalyje

ir Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 dalyje numatytą kvalifikuotą instituciją bei kasmetinių patvirtinimų apie tai, kaip laikomasi apskaitos sistemų, už 1998 m. ir, jei jau parengta, už 1999 m., kopijas.

- 21 2000 m. birželio 8 d. laišku Liuksemburgo valdžios institucijos pateikė atsakymą į šį laišką.

Direktyva 97/33

- 22 2001 m. balandžio 30 d. Komisija išsiuntė Liuksemburgo vyriausybei oficialų pranešimą, kuriame nurodė, kad Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalį, pagal kurią nacionalinė reguliavimo arba kita nepriklausoma kvalifikuota institucija turi tikrinti, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos. Be to, Komisijos nuomone, priemonėse, apie kurias pranešta, trūksta aiškumo dėl kasmetinio patvirtinimo apie reikalavimų laikymąsį paskelbimo, ir bet kuriuo atveju toks patvirtinimas neskelbiamas kasmet.
- 23 2001 m. liepos 13 d. atsakyme Liuksemburgo valdžios institucijos pranešė apie 2001 m. balandžio 18 d. Didžiojo Hercogo potvarkį ir patikslino, kad šio potvarkio nuostatos, susijusios su sąnaudų apskaitos sistemos laikymosi atestavimu ir rezultatų skelbimu, įsigaliojo nuo 2001 m. gegužės 6 d., o pirmieji atitikties sertifikatai turi būti paskelbti kartu su operatorių metinėmis ataskaitomis, kurios buvo pateiktos anksčiausiai už 2000 m. ataskaitinį laikotarpį ir vėliausiai už 2001 m. ataskaitinį laikotarpį.

- 24 Išnagrinėjusi šį teisės aktą 2002 m. kovo 21 d. Komisija priėmė pagrįstą nuomonę (toliau – 2002 m. kovo 21 d. pagrįsta nuomonė), kurioje konstatavo, jog Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalį, pagal kurią nacionalinė reguliavimo institucija arba kita nepriklausoma kvalifikuota institucija turi patikrinti, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir paskelbti apie tai kasmetinį patvirtinimą už 1998 ir 1999 metus. Be to, Komisija pasiūlė šiai valstybei narei per du mėnesius nuo pagrįstos nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.
- 25 2002 m. gegužės 17 d. atsakyme Liuksemburgo valdžios institucijos nepakeitė savo pozicijos, pagal kurią Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalyje numatyta tikrinimo ir skelbimo pareiga jau įgyvendinta 2001 m. balandžio 18 d. Didžiojo Hercogo potvarkiu. Tame pačiame laiške jos atkreipė dėmesį į tai, kad šio potvarkio nuostatos neturi grįžtamojo poveikio.

Direktyva 98/10

- 26 2002 m. kovo 21 d. Komisija išsiuntė Liuksemburgo vyriausybei oficialų pranešimą, kuriame nurodė, kad Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalį ir Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 dalį. Komisijos nuomone, dar nebuvo tikrinama, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir nepaskelbta jokia deklaracija arba patvirtinimas už 2000 m. ataskaitinį laikotarpį.
- 27 2002 m. gegužės 28 d. atsakyme Liuksemburgo valdžios institucijos dar kartą atkreipė dėmesį į tai, kad 2001 m. balandžio 18 d. Didžiosios Hercogystės potvarkis

jau numato, kad nacionalinė reguliavimo arba kita nepriklausoma kvalifikuota institucija tikrina, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir kasmet skelbiamos atitikties deklaracijos.

28 Kadangi ši informacija Komisijos nepatenkino, 2003 m. liepos 11 d. ji priėmė pagrįstą nuomonę (toliau – 2003 m. liepos 11 d. pagrįsta nuomonė), kurioje apkaltino Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę netinkamai praktiškai taikant priemones, įgyvendinančias Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas dėl, pirma, nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kvalifikuotos institucijos, nepriklausomos nuo telekomunikacijų operatoriaus ir patvirtintos nacionalinės reguliavimo institucijos, vykdomo patikrinimo, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir, antra, kasmetinio atitikties deklaracijos paskelbimo. Be to, Komisija nurodė šiai valstybei narei per du mėnesius nuo šios pagrįstos nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

29 2003 m. spalio 1 d. atsakyme Liuksemburgo valdžios institucijos pabrėžė tai, kad 2001 m. balandžio 18 d. Didžiojo Hercogo potvarkis perkelia Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalies ir Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas į nacionalinę teisę. Be to, jos pateikė ILR parengtą ir 2002 m. gegužės 6 d. paskelbtą ataskaitą apie svarbiausius atskaitos atskyrimo principus. Atsakymą Liuksemburgo valdžios institucijos suformulavo taip:

„Perskaičiusi naujausią ataskaitą apie pašto ir telekomunikacijų bendrovių (PTB) veiklą reguliavimo institucija konstatavo, kad trūksta teisės aktais reikalaujamo patvirtinimo. Todėl (ILR) išsiųs oficialų pranešimą bendrovei ir prireikūs taikys administracinio pobūdžio sankcijas už atitinkamų teisės aktų reikalavimų nesilaikymą.“

- 30 Kadangi nei šis, nei 2002 m. gegužės 17 d. laišku pateiktas atsakymas Komisijos nepatenkino, ji nusprendė pareikšti šį ieškinį.
- 31 2005 m. kovo 10 d. Sprendimu *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-236/04, nepaskelbta Rinkinyje) Teisingumo Teismas pripažino, kad nepriimdama Direktyvas 2002/19–2002/22, įgyvendinančių įstatymų ir kitų teisės aktų Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šias direktyvas.

Šalių reikalavimai

- 32 Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad:

- 1998 m. ir 1999 m. neįvykdžiusi įsipareigojimo užtikrinti, kad nepriklausoma kvalifikuota institucija tikrintų, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir paskelbti atitikties deklaraciją, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalį;

- netinkamai praktiškai taikydama priemones, susijusias su nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kvalifikuotos institucijos, nepriklausomos nuo telekomunikacijų operatoriaus ir patvirtintos nacionalinės reguliavimo institucijos, vykdomu patikrinimu, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos pagal Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalis, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šią direktyvą.

33 Liuksemburgo vyriausybė Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį kaip nepriimtina,
- nepatenkinus šio prašymo, atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl ieškinio

Dėl priimtimumo

34 Atsiliepime į ieškinį Liuksemburgo vyriausybė iškelia du ieškinio nepriimtimumo pagrindus. Pirmasis pagrindas yra susijęs su Komisijos suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimu, o antrasis – su teisės į gynybą ikiteisminėje procedūroje pažeidimu.

35 Prieš nusprendžiant dėl minėtų nepriimtimumo pagrindų pirmiausia reikia įvertinti šio ieškinio dalyką.

- 36 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo, pareikšto pagal EB 226 straipsnį, dalyką šioje nuostatoje numatyta ikiteisminė procedūra riboja taip, kad ieškinys turi būti grindžiamas tais pačiais motyvais ir pagrindais, kaip ir pagrįsta nuomonė (žr. 2005 m. birželio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-456/03, Rink. p. I-5335, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 37 Tačiau reikalavimas, kuriuo remiantis pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dalyką apriboja šioje nuostatoje numatyta ikiteisminė procedūra, nereiškia, kad kiekvienu atveju oficialiame pranešime nurodyti kaltinimai, pagrįstos nuomonės rezoliucinė dalis ir ieškinio reikalavimai privalo visiškai sutapti, jei ginčo dalykas nebuvo išplėstas arba pakeistas (žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Italiją* 39 punktą ir 2005 m. liepos 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-433/03, Rink. p. I-6985, 28 punktą).
- 38 Direktyvos 97/33 atžvilgiu 2002 m. kovo 21 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija apkaltino Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę 1998 m. ir 1999 m. neįvykdžius įsipareigojimų pagal šios direktyvos 7 straipsnio 5 dalį. Šis kaltinimas yra identiškas pirmajam ieškinio, dėl kurio pradėtas procesas, reikalavimui.
- 39 Todėl reikia konstatuoti, jog Direktyvos 97/33 pažeidimas yra susijęs su Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės įsipareigojimų pagal šios direktyvos 7 straipsnio 5 dalį neįvykdymu 1998 ir 1999 metais.
- 40 Direktyvos 98/10 atžvilgiu 2003 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija apkaltino Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę neįvykdžius įsipareigojimų pagal šios direktyvos 18 straipsnio 1 ir 2 dalis nenurodydama referencinio laikotarpio. Minėtoje

nuomonėje, be to, buvo nurodyta, kad „iki šiol neatliekami jokie reikalavimų laikymosi patikrinimai“. Ieškinyje Komisija mini tą patį pagrindą taip pat nenurodydama laikotarpio, dėl kurio ji kaltina šią valstybę narę neįvykdžius įsipareigojimų pagal minėto straipsnio nuostatas.

- 41 Vis dėlto reikia patikslinti, kad iš reikalavimų formuluočių Komisijos pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje negalima daryti išvados, kad nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas apima visą laikotarpį nuo Direktyvos 98/10 įsigaliojimo 1998 m. iki paskutinių metų prieš pagrįstos nuomonės priėmimą, t. y. 2002 metų. Praktiškai iš ikiteisminės procedūros ir ypač iš 2002 m. kovo 21 d. Oficialaus pranešimo matyti, kad prašomas pripažinti įsipareigojimų neįvykdymas iš esmės susijęs su 2000 metais. Esant tokioms aplinkybėms ir šiuo klausimu nesant kitos informacijos, ieškinio dalykas Direktyvos 98/10 atžvilgiu neturi viršyti to, kas apibrėžta minėtame oficialiame pranešime.

Dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimo

- 42 Liuksemburgo vyriausybė teigia, pirma, kad šis ieškinytis yra nepriimtinas, nes 2003 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaigoje nurodomas pažeidimas nebeegzistavo, kadangi Direktyva 98/10 nebegaliojo. Direktyvos 97/33 atžvilgiu Bendrijos teisės aktų leidėjas priėmė NKR dar prieš išsiunčiant 2002 m. kovo 21 d. pagrįstą nuomonę. Be to, prašomas pripažinti įsipareigojimų neįvykdymas šio ieškinio pareiškimo dieną jau buvo pasibaigęs, nes šią dieną NKR perkėlimui į nacionalinę teisę numatytas terminas buvo pasibaigęs. Dėl teismo praktikos, pagal kurią ikiteisminėje procedūroje pasikeitus Bendrijos teisei, Komisija turi teisę pripažinti neįvykdžius tų įsipareigojimų pagal pradinę vėliau pakeisto arba

panaikinto Bendrijos teisės akto redakciją, kurie buvo palikti galioti naujomis nuostatomis (2003 m. birželio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-363/00, Rink. p. I-5767, 22 punktą), Liuksemburgo vyriausybė mano, kad ši praktika nėra taikoma šiai bylai.

- 43 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad atsižvelgiant į nusistovėjusią teismo praktiką, įsipareigojimų neįvykdymas nagrinėjant EB 226 straipsniu grindžiamą ieškinį turi būti įvertintas atsižvelgiant į Bendrijos teisės aktus, galiojančius Komisijos atitinkamai valstybei narei suteikto termino imtis priemonių, kad būtų tinkamai atsižvelgta į jos pagrįstą nuomonę, pabaigoje (žr. 1996 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-61/94, Rink. p. I-3989, 42 punktą; 1999 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-365/97, Rink. p. I-7773, 32 punktą ir minėto 2003 m. birželio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 21 punktą).
- 44 Direktyvos 97/33 atžvilgiu 2002 m. kovo 21 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei nurodė per du mėnesius nuo šios nuomonės gavimo imtis būtinų priemonių, kad būtų tinkamai atsižvelgta į įsipareigojimus pagal šios direktyvos 7 straipsnio 5 dalį, ypač į susijusius su 1998 m. ir 1999 m. nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kvalifikuotos nepriklausomos institucijos vykdomu patikrinimu, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, bei kasmetiniu patvirtinimu apie reikalavimų laikymąsi paskelbimu.
- 45 Direktyvą 97/33 nuo 2003 m. liepos 25 d. panaikino Direktyva 2002/21, todėl yra akivaizdu, kad šiame procese Komisijos iškelti kaltinimai yra susiję su Bendrijos teisės aktais, kurie vis dar galiojo 2002 m. kovo 21 d. pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaigoje.
- 46 Todėl atsakovės pateikti argumentai šiuo atveju nepagrindžia šio ieškinio nepriimtimumo, kiek jis susijęs su reikalavimu pripažinti Liuksemburgo Didžiąją

Hercogystę neįvykdžius įsipareigojimų dėl Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalies neperkėlimo į nacionalinę teisę per minėtoje pagrįstoje nuomonėje nustatytą terminą.

47 Direktyvos 98/10 atžvilgiu 2003 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija nurodė Liuksemburgo Didžiąjai Hercogystei imtis būtinų priemonių, kad per du mėnesius nuo šios nuomones gavimo būtų tinkamai atsižvelgta į įsipareigojimus pagal šios direktyvos 18 straipsnio 1 ir 2 dalis ir ypač į susijusius, pirma, su nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kvalifikuotos institucijos, nepriklausomos nuo telekomunikacijų operatoriaus ir patvirtintos nacionalinės reguliavimo institucijos, vykdomu patikrinimu, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir, antra, dėl kasmetinio atitikties deklaracijos paskelbimo. Kaip nurodyta šio sprendimo 41 punkte, prašomas pripažinti įsipareigojimų neįvykdymas yra susijęs su 2000 metais.

48 Akivaizdu, kad įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/10 neįvykdymas nesusijęs su nuostatomis, galiojusiomis 2003 m. liepos 11 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje. Iš tikrųjų šią direktyvą nuo 2003 m. liepos 25 d., t. y. keturiolika dienų po to, kai Komisija priėmė pagrįstą nuomonę, panaikino Direktyva 2002/21. Taigi šis panaikinimas įvyko dviejų mėnesių laikotarpyje, skirtame Liuksemburgo Didžiąjai Hercogystei tinkamai atsižvelgti į įsipareigojimus pagal minėtos direktyvos 18 straipsnio 1 ir 2 dalis.

49 Vis dėlto reikia pažymėti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką, nors ieškinio reikalavimai iš principo negali apimti daugiau nei oficialiame pranešime ir pagrįstos nuomonės rezoliucinėje dalyje nurodomi neįvykdyti įsipareigojimai, tačiau ikiteisminės procedūros metu pasikeitus Bendrijos teisei, Komisija gali siekti, kad būtų pripažinta, jog neįvykdyti įsipareigojimai, numatyti pradinėje vėliau pakeisto arba panaikinto Bendrijos teisės akto redakcijoje, kurie buvo palikti galioti naujomis

nuostatomis. Kita vertus, bylos dalykas negali būti išplėstas įsipareigojimams pagal naujas nuostatas, kurios nėra lygiavertės pradinei atitinkamo akto formuluotei, priešingu atveju būtų pažeisti esminiai procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo teisėtumo reikalavimai (žr. minėto 2003 m. birželio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 22 punktą).

- 50 Ikiteisminėje procedūroje priėmus NKR, reikia išnagrinėti, ar naujos NKR nuostatos paliko galioti panaikintosios Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtintas pareigas, susijusias su sąnaudų apskaitos sistemos laikymusi ir kasmetinio laikymosi patvirtinimo paskelbimu.
- 51 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2002/21 26 straipsnį ir 28 straipsnio 1 dalies antrąją pastraipą Direktyva 98/10 yra panaikinama nuo 2003 m. liepos 25 dienos. Vis dėlto pagal Direktyvos 2002/21 27 straipsnį valstybės narės palieka galioti visus įpareigojimus pagal savo nacionalinę teisę, nurodytus Direktyvos 2002/19 7 straipsnyje ir Direktyvos 2002/22 16 straipsnyje, tol, kol nacionalinė reguliavimo institucija nuspręs dėl šių įpareigojimų.
- 52 Dėl Direktyvos 2002/19 7 straipsnio 1 dalies, joje numatyta, kad valstybės narės palieka galioti visus įpareigojimus, kurie galiojo prieš šios direktyvos įsigaliojimą, taip pat ir pagal Direktyvos 98/10/EB 16 straipsnį, susijusį su specialia prieiga prie tinklo.
- 53 Dėl Direktyvos 2002/22 16 straipsnio 1 dalies, tai jis savo ruožtu numato, kad valstybės narės palieka galioti visus įpareigojimus, be kita ko, susijusius ir su

mažmeniniais viešojo telefono ryšio tinklo prieigos ir naudojimo tarifais, taikomais pagal Direktyvos 98/10 17 straipsnį.

54 Iš to darytina išvada, kad su sąnaudų apskaitos principais susijusios Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalys, esančios nagrinėjamo ieškinio antrojo reikalavimo dalyku, formaliai nėra numatytos minėtomis NKR nuostatomis.

55 Tai nepakeičia išvados, kad nuorodos nebuvimas, šiuo atveju nuorodos į Direktyvos 98/10 18 straipsnį nebuvimas Direktyvos 2002/22 16 straipsnyje, nepanaikina valstybių narių įsipareigojimų pagal šį 18 straipsnį.

56 Šiuo atžvilgiu iš esmės reikia pažymėti, kad iš Direktyvos 2002/22 negalima daryti išvados, jog pereinamojo laikotarpio priemonėmis Bendrijos teisės aktų leidėjas norėjo išlaikyti galiojančius tik įpareigojimus dėl tarifų orientavimo į sąnaudas pagal Direktyvos 98/10 17 straipsnį, o ne įpareigojimus dėl sąnaudų apskaitos sistemos.

57 Priešingai, kaip matyti iš Direktyvos 98/10 17 straipsnio specialių pastabų, nurodytų 18 straipsnyje, turi būti bendrai atsižvelgta į įpareigojimus pagal abu straipsnius, nes tarifų orientavimo į sąnaudas principas yra glaudžiai susijęs su tų pačių sąnaudų apskaitos sistema.

- 58 Iš to, kas pirmiau išdėstyta, išplaukia išvada, kad valstybių narių įsipareigojimai pagal Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalis turi būti laikomi paliktais galioti atitinkamomis NKR nuostatomis.
- 59 Šiuo atžvilgiu teismo posėdyje Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nurodė, kad NKR numatyta pereinamojo laikotarpio tvarka yra susijusi su pareigomis pagal nacionalinius teisės aktus, o ne pagal ginčijamas Direktyvos 98/10 nuostatas. Tokiomis aplinkybėmis ši valstybė narė mano, jog kadangi nėra nacionalinių priemonių, kurios nagrinėjamaais metais, t. y. 2000 m., perkelia Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalių įpareigojimus į nacionalinę teisę, NKR pereinamojo laikotarpio priemonės nėra reikšmingos vertinant šio ieškinio antrojo reikalavimo priimtinumą.
- 60 Šį tvirtinimą reikia atmesti. Iš esmės pripažindama, kad 2000 m. į nacionalinę teisę neperkėlus Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalių, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė negali remtis savo pačios įsipareigojimų pagal anksčiau telekomunikacijų srityje galiojusius teisės aktus neįvykdymu, kad išvengtų įsipareigojimų pagal NKR nustatytas pereinamojo laikotarpio priemones.
- 61 Tokiomis aplinkybėmis reikia laikyti, kad su Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalių susijusio kaltinimo nurodymo pagrįstoje nuomonėje ir nagrinėjamo ieškinio antrajame kaltinime negalima laikyti ginčo dalyko praplėtimu įpareigojimams pagal tas Direktyvos 98/10 nuostatas, kurių NKR nepaliko galioti.
- 62 Taigi minėtų direktyvos nuostatų atžvilgiu ginčo dalykas nebuvo praplėstas tiek, kad turėtų poveikį šio proceso dėl įsipareigojimų neįvykdymo tvarkos laikymuisi.

- 63 Iš to darytina išvada, kad ieškinio dalis, kurioje nurodomas Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas neįvykdymas, taip pat turi būti pripažinta priimtina.
- 64 Antra, ši valstybė narė mano, kad prašomas pripažinti įsipareigojimų neįvykdymas iš esmės yra tik visiškai formalaus pobūdžio pažeidimas, kurį jai siekiama pripažinti iš principo. Be to, dėl ieškinio pateikimo minėtoje byloje *Komisija prieš Liuksemburgą* dar labiau nereikalingu tapo šioje byloje nagrinėjamo ieškinio pareiškimas, kuris patvirtino, kad Komisijos poelgio šioje byloje motyvas buvo vien tik jos noras, kad Teisingumo Teismas iš principo pripažintų pažeidimą, kuris iš esmės jau buvo nutrauktas.
- 65 Šiems argumentams negalima pritarti. Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad atsižvelgiant į Komisijos kompetenciją pagal EB 226 straipsnį, Komisijai nereikia įrodinėti suinteresuotumo pareikšti ieškinį. Iš tikrųjų, Komisijos užduotis yra savo iniciatyva ir bendro intereso tikslais prižiūrėti, kaip valstybės narės taiko Bendrijos teisę ir siekti galimo iš jos išplaukiančių įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo, kad jis būtų nutrauktas (žr. 2001 m. vasario 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-333/99, Rink. p. I-1025, 23 punktą ir 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-394/02, Rink. p. I-4713, 14 ir 15 punktus bei juose nurodytą teismo praktiką).
- 66 Be to, būtent Komisija turi įvertinti reikalingumą pareikšti ieškinį prieš valstybę narę, nustatyti pastarosios pažeistas nuostatas ir pasirinkti, kada pradėti prieš ją nukreiptą procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, o šį pasirinkimą lemiantys motyvai negali turėti poveikio ieškinio priimtinumui (1994 m. birželio 1 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-317/92, Rink. p. I-2039, 4 punktas; 1998 m. birželio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-35/96, Rink. p. I-3851, 27 punktas ir pirmiau minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 24 punktas).

- 67 Galiausiai reikia priminti, kad tik Komisija vertina reikalingumą pateikti ir palaikyti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, o Teisingumo Teismas turi nagrinėti, ar egzistuoja prašomas pripažinti įsipareigojimų neįvykdymas ir jis negali vertinti, kaip Komisija naudojasi savo diskrecija (žr. 2002 m. birželio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-474/99, Rink. p. I-5293, 25 punktą).
- 68 Taigi iš to, kas pirmiau išdėstyta, darytina išvada, kad pirmąjį nepriimtinumą pagrindą dėl Komisijos suinteresuotumo pateikti ieškinį trūkumo reikia atmesti.

Dėl teisės į gynybą ikiteisminėje procedūroje pažeidimo

- 69 Liuksemburgo vyriausybė pirmiausia teigia, kad nuorodą į pereinamojo laikotarpio NKR nuostatas Komisija pirmą kartą pateikė ieškinyje teismui ir kad šios nuostatos yra naujas prašomo pripažinti įsipareigojimų neįvykdymo ieškinio pagrindas. Viena vertus, egzistuoja esminiai skirtumai tarp anksčiau galiojusių teisės aktų ir NKR ir, kita vertus, pereinamojo laikotarpio nuostatos kyla ne iš anksčiau galiojusių teisės aktų, ir bet kuriuo atveju jais negalima remtis siekiant operatoriams nustatyti naujų, kitokių nei esami, įpareigojimų. Todėl nagrinėjamomis nuostatomis turėjo būti remiamasi ikiteisminėje procedūroje suteikiant Liuksemburgo vyriausybei galimybę pateikti savo pastabas per oficialiuose pranešimuose bei pagrįstose nuomonėse nustatytus terminus bei juose nustatytomis formomis. Nesilaikiusi šių minimalių reikalavimų, Komisija neteisėtai praplėtė šio ieškinio dalyką naujais teisės aktų elementais taip pažeisdama teisės į gynybą, ir dėl to visas ieškinys turi būti pripažintas nepriimtiniu.
- 70 Primintina, kad ikiteisminės procedūros tikslas yra suteikti atitinkamai valstybei narei galimybę imtis būtinų priemonių, kad būtų tinkamai atsižvelgta į įsipareigo-

jimus pagal Bendrijos teisę arba tinkamai pasirengti gynybai nuo Komisijos suformuluotų kaltinimų. Todėl šios procedūros laikymasis yra esminė EB sutartimi užtikrinama atitinkamos valstybės narės teisės į gynybą garantija. Tik jei ši garantija buvo užtikrinta, Teisingumo Teismui leidžiama ginčo tvarka spręsti, ar ši valstybė narė iš tikrųjų neįvykdė įsipareigojimų, kurių nevykdymu ją kaltina Komisija (žr. 2003 m. birželio 5 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-145/01, Rink. p. I-5581, 17 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

- 71 Kad Liuksemburgo vyriausybės iškelti argumentai būtų tinkami, atsižvelgiant į teises į gynybą, Komisijos nurodomi kaltinimai turi būti pagrįsti NKR nuostatomis, nustatančiomis naujus įpareigojimus valstybėms narėms. Tačiau akivaizdu, kad taip nėra šioje byloje.
- 72 Iš tikrųjų konstatuotina, kad Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalies nuostatų atveju įsipareigojimų neįvykdymas yra susijęs su 1998 ir 1999 metais, t. y. laikotarpiu iki NKR priėmimo.
- 73 Dėl Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalių reikėtų priminti, kad panaikinus šią direktyvą nuo 2003 m. liepos 25 d., nebuvo panaikinti Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės įsipareigojimai pagal ją, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 55–61 punktuose.
- 74 Antra, Liuksemburgo vyriausybė teigia, kad Komisija netinkamu laiku konstatavo, jog Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimo perkelti Direkty-

vą 97/33 ir Direktyvą 98/10 į nacionalinę teisę iki šių direktyvų panaikinimo pagal NKR ir kad Komisija nesiremia aplinkybėmis, kliudančiomis jai laiku užbaigti pereinamojo laikotarpio etapą.

- 75 Taigi ši vyriausybė iš esmės kaltina Komisiją pernelyg ilgai užtęsus ikiteisminės procedūros etapą, kas paveikė jos teises į gynybą.
- 76 Nors pernelyg ilga ikiteisminė procedūra gali būti trūkumas, dėl kurio ieškinys tampa nepriimtinas, tačiau iš teismo praktikos matyti, kad tokia išvada išplaukia tik tuo atveju, kai savo elgesiu Komisija apsunkino galimybę paneigti jos argumentus, taip pažeisdama teises į gynybą, ir kad suinteresuota valstybė turi įrodyti tokį apsunkinimą (žr. 2005 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, C-287/03, Rink. p. I-3761, 14 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 77 Šioje byloje konstatuotina, kad Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nenurodė jokio konkretaus argumento, kuris galėtų patvirtinti, jog ikiteisminė procedūra buvo pernelyg ilga ir ypač kad laikotarpis nuo atsakymo į pagrįstas nuomones pateikimo iki ieškinio pareiškimo Teisingumo Teisme turėjo poveikį jos naudojimuisi teisėmis į gynybą. Iš tikrųjų atsiliepime į ieškinį Liuksemburgo vyriausybė tik ginčija Komisijos turimą galimybę pareikšti ir palaikyti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo.
- 78 Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, reikia atmesti antrąjį ieškinio nepriimtumo pagrindą, susijusį su teisės į gynybą ikiteisminėje procedūroje pažeidimu, o Komisijos ieškinį pripažinti priimtiniu.

Dél esmès

- 79 Komisija kaltina Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę neįvykdžius įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalį ir Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalis.
- 80 Liuksemburgo vyriausybė teigia, pirma, kad šiuo atveju 1997 m. gruodžio 18 d. Sprendimas *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, Rink. p. I-7411) leidžia atmesti Komisijos kaltinimus. Prievolių pagal Direktyvą 97/33 ir Direktyvą 98/10 perkėlimo į nacionalinę teisę būdas iš tikrųjų stipriai apsunkina NKR taikymą, ypač atsižvelgiant į didelius skirtumus, pirma, tarp šių direktyvų bei, antra, tarp šių direktyvų ir NKR.
- 81 Šis argumentas yra pagrįstas klaidinga prielaida. Iš tikrųjų šioje byloje Komisijos iškelti kaltinimai yra susiję su laikotarpiu prieš, o ne po NKR priėmimo datos, t. y. 2002 m. balandžio 24 dienos. Iš tikrųjų Komisija kaltina Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę, pirma, neįvykdžius įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalį 1998 ir 1999 m. bei, antra, neįvykdžius įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalis 2000 metais.
- 82 Tokiomis aplinkybėmis valstybės narės įsipareigojimų pagal pirmiau minėtas nuostatas laikymasis neturi jokio poveikio NKR perkėlimui į nacionalinę teisę, nes NKR akivaizdžiai susijęs su daug vėlesniu laikotarpiu nei nagrinėjamas šioje byloje. Taigi pirmiau minėta teismo praktika neturėtų būti remiamasi siekiant išvengti Komisijos šioje byloje pareikštų kaltinimų.

- 83 Antra, Liuksemburgo vyriausybė teigia, kad Komisija negali teisėtai remtis pereinamojo laikotarpio NKR nuostatomis siekdama įrodyti, kad jos pagrįstose nuomonėse numatytų terminų pabaigoje Liuksemburgo Didžioji Hercogystė turėjo laikytis įsipareigojimų pagal Direktyvą 97/33 ir Direktyvą 98/10.
- 84 Šis argumentas atmestinas. Iš tikrųjų dėl Direktyvos 97/33 primintina, kad prašomas pripažinti įsipareigojimų neįvykdymas grindžiamas ne pereinamojo laikotarpio NKR nuostatomis, bet su laikotarpiu iki NKR priėmimo susijusiomis šios direktyvos nuostatomis.
- 85 Dėl įsipareigojimų pagal Direktyvą 98/10 neįvykdymo reikia priminti, kad jis grindžiamas šios direktyvos nuostatomis, kurias, kaip nurodyta šios sprendimo 55–61 punktuose, atitinkamos NKR nuostatos palikto galioti.
- 86 Atsižvelgiant į šias sąlygas, negalima remtis pereinamojo laikotarpio NKR nuostatomis šios bylos aplinkybėmis siekiant užginčyti nagrinėjamo ieškinio pagrįstumą.
- 87 Galiausiai Liuksemburgo vyriausybė teigia, kad Komisija neįrodė, jog Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė Direktyvoje 97/33 ir Direktyvoje 98/10 numatytų įsipareigojimų patikrinti, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir paskelbti apie tai patvirtinimus. Iš tikrųjų ILT ir ILR tvirtino PTB standartinius tinklų sujungimo pasiūlymus (toliau – SSP) kiekvienais metais nuo 1998 metų. Šis patvirtinimas, be

kita ko, apėmė ILR ir ILT patikrinimus, ar PTB laikosi orientavimo į sąnaudas įpareigojimo. Taigi, iš to darytina išvada, jog kadangi visi PTB teikiami SSP turi būti reguliariai patvirtinti ir paskelbiami, taip pat ir 1998 m. bei 1999 m., Komisija negali kaltinti Liuksemburgo valdžios institucijų neįvykdžius įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalies ir Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalis.

88 Šį argumentą taip pat reikia atmesti. Pažymėtina, kad skaidrumo ir tarifų orientavimo į sąnaudas principai *ipso facto* nereiškia, kad tinklų sujungimo srityje tinkamai laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos ir apskaitos atskyrimo. Taigi šios vyriausybės tvirtinimas, net ir pagrįstas, neleidžia daryti išvados, kad šiuo atveju yra laikomasi įpareigojimų patikrinti ir paskelbti, kaip to reikalaujama pirmiau minėtomis direktyvų nuostatomis.

89 Iš to matyti, kad šios bylos aplinkybėmis Liuksemburgo vyriausybė nepateikė jokių argumentų, kurie leistų atmesti Komisijos išvadą, jog ji, pirma, nesilaikė įsipareigojimų pagal Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalį 1998 ir 1999 m. ir, antra, nesilaikė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalis 2000 metais.

90 Kita vertus, net ir darant prielaidą, kad minėtos direktyvos į Liuksemburgo teisę perkeltos 2001 m. balandžio 18 d. Didžiojo Hercogo potvarkiu, pažymėtina, kad Komisijai išsiųstuose laiškuose dėl šio potvarkio buvo aiškiai paminėta, jog jis neturi grįžtamojo poveikio, o Komisijos kaltinimai susiję su laikotarpiais iki šio potvarkio priėmimo datos.

91 Atsižvelgiant į pirmiau nurodytų aplinkybių visumą, nagrinėjamą ieškinį reikia pripažinti pagrįstu.

92 Todėl reikėtų pripažinti, jog neįvykžiusi pareigos užtikrinti, kad nepriklausoma kvalifikuota institucija patikrintų, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir paskelbti atitikties deklaraciją už 1998 ir 1999 m., kaip to reikalauja Direktyvos 97/33 7 straipsnio 5 dalis, bei netinkamai praktiškai pritaikiusi priemonės, susijusias su užtikrinimu, kad nacionalinė reguliavimo institucija arba kita nuo telekomunikacijų operatoriaus nepriklausoma ir šios reguliavimo institucijos patvirtinta kvalifikuota institucija patikrintų, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos 2000 m., kaip to reikalauja Direktyvos 98/10 18 straipsnio 1 ir 2 dalis, kiek jos paliktos galioti Direktyvos 2002/21 27 straipsniu, skaitant jį kartu su Direktyvos 2002/22 16 straipsniu, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šias nuostatas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

93 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Šiuo atveju Liuksemburgo Didžioji Hercogystė pralaimėjo bylą. Tačiau Komisija nepateikė su bylinėjimosi išlaidomis susijusių reikalavimų. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas mano, kad kiekviena iš šalių turi padengti savo patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Neįvykžiusi pareigos užtikrinti, kad nepriklausoma kvalifikuota institucija patikrintų, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos, ir paskelbti atitikties deklaraciją už 1998 ir 1999 m., kaip to reikalauja 1997 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/33/EB dėl telekomunikacijų sujungimo, siekiant užtikrinti universaliąsias paslaugas ir sąveiką taikant atvirojo tinklo teikimo (ATT) principus, 7 straipsnio 5 dalis, ir netinkamai praktiškai pritaikiusi priemones, susijusias su užtikrinimu, kad nacionalinė reguliavimo institucija arba kita nuo telekomunikacijų operatoriaus nepriklausoma ir šios reguliavimo institucijos patvirtinta kvalifikuota institucija patikrintų, kaip laikomasi sąnaudų apskaitos sistemos 2000 m., kaip to reikalauja 1998 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/10/EB dėl atvirojo tinklo teikimo (ATT) taikymo balso telefonijai ir universaliųjų telekomunikacijų paslaugų konkurencinėje aplinkoje 18 straipsnio 1 ir 2 dalys, kiek jos paliktos galioti 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) 27 straipsniu, skaitant jį kartu su 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, (Universaliųjų paslaugų direktyva) 16 straipsniu, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šias nuostatas.**
- 2. Europos Bendrijų Komisija ir Liuksemburgo Didžioji Hercogystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.